

Täysistunto

Torstai 21.4.2022 klo 16.02—18.12

2.2. Suullinen kysymys Suomen kokonaisturvallisuudesta (Sofia Vikman kok)

Suullinen kysymys SKT 72/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Seuraava kysymys, edustaja Vikman.

Keskustelu

16.27 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Viimeistään Venäjän raakalaismainen hyökkäyssota Ukrainassa on muuttanut turvallisuusympäristöämme. Se heijastuu myös sisäiseen turvallisuuteen: kun varaudumme torjumaan esimerkiksi kyber- ja hybridiuhkia, etulinjassa ovat monessa tapauksessa sisäisen turvallisuuden viranomaiset. Sisäinen ja ulkoinen turvallisuus kietoutuvat yhteen. Sisäisen turvallisuuden huomiointi osana kokonaisturvallisuutta puuttuu kuitenkin käytännössä kokonaan muutoin varsin laaja-alaisesta hallituksen tuoreesta UTP-selonteosta.

Lisäksi Ruotsin viime päivien mellakat ovat vakava muistutus siitä, että meilläkin jengiytymisen suhteen on paljon tehtävää, jotta emme ajaudu Ruotsin tilanteeseen. Tähän kokoomus on esittänyt omat keinonsa.

Kysyn pääministeriltä: miten hallitus aikoo huolehtia Suomen kokonaisturvallisuudesta yhä haasteellisemmaksi käyvässä turvallisuusympäristössä?

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri.

16.29 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sisäministeri Mikkonen ei valitettavasti ole tänään paikalla [Sofia Vikman: Kysyin pääministeriltä!] vastaamassa tarkemmin näihin kokoomuksen ryhmäpuheenvuorossa tai edustaja Vikmanin kysymyksessä esitettyihin huomioihin. Hän varmasti pystyisi paljon syvemmällä tasolla näitä kokonaisuuksia kommentoimaan, mutta esimerkiksi osana tämän kehysriihen päätöksiä kohdistimme mittavasti lisärahoitusta sisäiseen turvallisuuteen, paitsi maanpuolustukseen niin myös sisäiseen turvallisuuteen: kyberturvallisuuden vahvistamiseen, hybridiuhkien torjumiseen ja kokonaisuudessaan siihen, että Suomi myös tästä näkökulmasta olisi turvattu tässäkin erittäin vaikeassa eurooppalaisessa turvallisuuspoliittisessa tilanteessa.

Kannan myös itse huolta kaikista näistä ilmiöistä, joita mainitsitte. Tältäkin osin työtä on tehty ja työ on käynnissä, ja sisäministeri varmasti voisi tarkemmin tätä kokonaisuutta avata, mikäli hän olisi tänään paikalla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta, nousemaan seisomaan ja huomioimaan sen, että aihevastaava ministeri, ministeri Mikkonen, ei ole paikalla. — Edustaja Vikman.

16.30 Sofia Vikman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kauniista sanoista huolimatta kehysriihi oli sisäisen turvallisuuden näkökulmasta suuri pettymys. Poliisi ei saanut tarvitsemaansa. Julkisen talouden suunnitelmassa poliisille esitetään 9 miljoonan korotusta. Siteeraan sisäministeriön tiedotetta: ”Päätös on merkittävästi vähemmän kuin sisäministeriö on esittänyt, eikä se mahdollista poliisin toiminnan tason säilyttämistä vuoden 2022 tasolla.” Suomen sisäisen turvallisuuden kannalta korvaamattoman arvokasta työtä tekevää poliisia tarvitaan nyt kenties enemmän kuin koskaan. Poliisi on ensilinjassa torjumassa esimerkiksi hybridi-vaikuttamista. On täysin väärä aika tehdä päätös, joka heikentää poliisin toimintaedellytyksiä.

Kysyn valtiovarainministeriltä: miksi hallitus ei turvaa poliisille rahoitusta, joka mahdollistaisi poliisin toiminnan tason edes nykytasolla?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko.

16.31 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomuksen kysymys on äärimmäisen hyvä viitatessaan siihen, miten ulkoinen ja sisäinen turvallisuus kietoutuvat yhteen. Pääministeri aiemmassa puheenvuorossaan kuvasi, että tämän kehysriihen pääviesti ja poliittinen ydinsisältö keskittyivät suomalaisten turvaamiseen kaikissa olosuhteissa. Poliisin määrärahoista tässä salissa on keskusteltu paljon. Niihin on tehty myös paljon parannuksia. Se on näkynyt myös poliisin henkilötyövuosien eli poliisien määrän lisääntymisenä. Toivottavasti, edustaja Vikman, ryhmänne muistaa myös tämän: nämä päätökset, joita on tehty pitkin vaalikautta ja jotka kyllä ovat olleet tarkoituksellisesti nimenomaan lisäämässä arjessa näkyvyyttä poliisin tärkeälle työlle.

Mutta haluaisin ehkä juurisyiden kysymyksiin pureutua hiukan syvemmin. Te puhutte ikään kuin ongelmien hoitamisesta sitten, kun ongelmia on. Mutta tämän hallituksen politiikan ytimessä on ollut puuttua myös ongelmien juurisyihin. Siksi esimerkiksi olemme tehneet matkan varrella, erityisesti vaikeana korona-aikana, paljon satsauksia lapsiin ja nuoriin. Olen aivan varma, että ne ovat pohjimmiltaan päätöksiä myös yhteiskunnan eheyden ja turvallisuutemme vuoksi. [Jukka Gustafsson: Hyvä, oikein hyvä!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Tolvanen.

16.32 Kari Tolvanen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lapsiin ja nuoriin pitää aina satsata, se on tosiasia, mutta valitettavasti lasten ja nuorten vakavat väkivaltarikokset ovat lisääntyneet. Jengiytyminen on lisääntynyt. Meillä on katujengejä. Asioita käsitellään oikeudessa, ja pelkäänpä vain, että jonkun vuoden kuluttua meillä on samoja ilmiöitä kuin mitä nyt on Ruotsissa. Näitä pitää ennaltaehkäistä, ja meillä on kymmenen kohdan ohjelma, millä tätä ehkäistään. Se on vapaasti hallituksen käytettävissä.

Mutta tuohon rahoitukseen sanoisin: poliisi pyysi 50 miljoonaa — 40 miljoonaa henkilökuluihin — ja 9 miljoonaa sai. Poliisiylijohtajan täytyy alkaa sopeuttamistoimet jo tänä vuonna, ja se vähentää noin 200—300 poliisimiestä vuoden alusta. Pelastustoimi tarvitsee kaksi ja puoli tuhatta uutta pelastajaa tämän vuosikymmenen aikana — se on hirveän iso

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2022 vp

määrä. Pelastajakoulutus ei saanut yhtään lisärahoitusta. Meillä valmistuu enintään 150 pelastajaa vuodessa, ja matematiikalla kun sen äkkiä laskee, niin meille tulee tuhannen pelastajan vaje vuosikymmenen vaihteessa. [Petri Hurun välihuuto] Sisäinen turvallisuus on hyvin läheisessä tekemisessä kokonaisturvallisuuden kanssa. [Puhemies: Kysymys!]

Arvoisa valtiovarainministeri! Miksei näitä tärkeitä toimijoita rahoitettu?

Puhemies Matti Vanhanen: Valtiovarainministeri Saarikko.

16.33 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sisäministeri voinee kertoa tarkemmin, kun pääsee paikalle — toivottavasti seuraavalle kyselytunnille — halutessanne näistä yksityiskohdista, mutta kuvaan tätä kokonaisuutta. Pääministeri kertoi sen äsken aivan suoraan: meidän painopisteemme niissä raameissa, missä talouden ratkaisuja tehtiin, [Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä] oli panostaa ja tehdä myös poikkeuslauseke, joutua valitettavasti käyttämään lisää yhteisiä varojamme sen hyväksi, että turvallisuus rajoillamme olisi varmasti huolehdittu kaikissa olosuhteissa. Se oli meidän erityinen painopisteemme [Petri Huru: Rajojen sisäpuolella ei niin väliä!] samoin kuin kyber- ja hybridiuhat, puolustusmenoista puhumattakaan. Tulkitsin, että vielä muutama viikko sitten kokoomus esitti vahvan tuen näille painopisteille, mitä hallitus toimilleen valitsi. [Ben Zyskowiczin välihuuto]

Pelastusalan koulutus: Edustajan kysymys tästä on hyvin tärkeä. Olemme sopineet ministeri Mikkosen kanssa, että sisäministeriö voi omilla ratkaisullaan kohdentaa euroja ministeriön sisällä niin, että pelastusalan koulutustoiminta voidaan turvata kestäväällä tavalla.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kinnunen.

16.35 Jari Kinnunen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Teen nyt täsmällisen kysymyksen valtiovarainministerille: esittikö sisäministeri teille 50 miljoonan, noin 50 miljoonan perusrahoituksen takaamista vuodelle 23, ja te myönsitte yhdeksän? Te sanoitte, että te olette paneutunut juurisyihin. Te teetätitte poliisin rahankäytöstä selvityksen, joka osoitti, että perusrahoitus on pielessä. Ei löytynytäkään mitään syytä, että poliisi hassaa rahansa. Nyt kun sitä perusrahoitusta pyydettiin se 50 miljoonaa, niin te asetatte sisäisen turvallisuuden ja ulkoisen turvallisuuden vastakkain, kun niitten pitäisi mennä käsi kädessä ja tukea sitä kokonaisturvallisuutta. Vastatkaa: kysyttiinkö 50:tä miljoonaa, ja miksi annoitte yhdeksän?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko.

16.36 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan tarkkaan tuota sisäministeriön pyyntöä, yksittäistä momenttia, en muista, mutta kyllä, muistikuvieni mukaan sisäministeriö pyysi enemmän kuin mitä hallituksen kokonaisratkaisussa poliisille päädyttiin antamaan. Se noudattelee sitä samaa linjaa. Pyyntöjä muistaakseni oli pitkälti toista miljardia enemmän eri ministeriöistä, mihin lopulta oli euroja kohdennettavaksi, ja siitä huolimatta me jouduimme tekemään poikkeuksellisia talousratkaisuja tämän eteemme tulleen yllättävän ja ikävän turvallisuustilanteen vuoksi, jossa painopiste kohdistui puolustusmenoihin, rajaturvallisuuteen, kyber- ja hybridimenoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2022 vp

hin mutta myöskin näihin energiapolitiikan ratkaisuihin, joita pidimme ja tunnistimme välttämättömäksi.

Haluan kuitenkin tarkentaa, ettei edustajan puheenvuorosta jää sellainen kuva, että hallituksen panokset Suomen poliisille on 9 miljoonaa, aivan näinhän se ei ole. Poliisin mitataa on sadoissa miljoonissa. Sekin, aivan kuten edellisessä kysymyksessä esiin nostettu hoitoala, sote-ala, on hyvin henkilövaltainen, ja siksi on ilo kertoa, että tällä vaalikaudella on kohdistettu lisäeuroja merkittävästi — paljon enemmän kuin se mainitsemanne 9 miljoonaa — poliisien määrän kasvattamiseen, mutta myös pelastusalan koulutusta on miljoonilla vahvistettu erityisesti Kuopiossa. [Puhemies: Aika!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kilpi.

16.37 Marko Kilpi kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä aihe näyttää siltä, että joutuu nyt vääntämään ihan rautalangasta. Viime syksynä hallitus yritti leikata poliisin budjetista sen 30 miljoonaa pois, ja kokoomushan silloin uhkasi välikysymyksellä ja se peruttiin. Samaan aikaan hallitus todellakin syytti poliisia huonosta taloudenpidosta, ja silloinhan tehtiin tämä riippumaton selvitys poliisin taloudenpidosta, ja siinä käy ilmi, että ei niissä syytöksissä ollut mitään perää. Olisi voinut kuvitella, että tämä selvitys olisi aukaissut silmät vihdoon ja viimein. Olisi voinut kuvitella, että tuo Venäjän hyökkäyssota olisi aukaissut silmät, mutta kun ei. Nyt Puolustusvoimat saa 2 300 miljoonaa ja poliisi saa sen 9 miljoonaa — kyllä tämä pitää paikkansa, ja se aiheuttaa sen, että sopeuttamistoimet ovat meneillään ja 300 poliisia vähennetään vuodenvaihteen jälkeen.

Poliisi on olennainen osa sitä Suomen kokonaisturvallisuutta. Poliisi vastaa Suomen turvallisuudesta ja puolustuksesta niin kauan, kunnes julistetaan sotatila. Tämä pitää ymmärtää. Miksi kaikkeen muuhun panostetaan, miksi kaikki muu korjataan, mutta poliisia ei? Minusta vaikuttaa hyvin vahvasti siltä, että hallitus ei ymmärrä poliisin roolia kokonaisturvallisuudessa.

Puhemies Matti Vanhanen: Nyt sisäministeri ei ole paikalla, [Marko Kilpi: Kokonaisturvallisuus hallitukselle kuuluu!] mutta valtiovarainministeri vielä vastaa tähän. — Ministeri Saarikko.

16.38 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jätän tietenkin teidän harkintanne arvion siitä, ymmärtääkö hallitus turvallisuuden päälle. Itse ajattelen, että aika paljon tässä on yritetty erityisesti viime viikkoina yhteistyössä opposition kanssa tehdä ratkaisuja sen hyväksi, että Suomi olisi kaikille turvallinen maa sekä sisäisten että ulkoisten turvallisuusriskien osalta. Asioita ei ratkota vain lisäeuroilla kehysriihessä, vaan olen yrittänyt kuvata hallituksen turvallisuuspolitiikan linjaa — joka näkyy myös euroina — sitä kautta, että pelkästään ikään kuin ongelmien hoito ei ole turvallisuuspolitiikkaa, vaan myös niiden juurisyiden hoito, joka lähtee sellaisesta politiikasta, jossa vaikkapa perheiden, lasten ja nuorten asiaa hoidetaan vastuullisesti. [Ben Zyskowicz: Nehän ovat kunnossa!]

Kuvailemallanne tavalla ei ole niin, että olisi mielekäästä... Itse asiassa joku taisi äsken huolestua siitä, asettaako hallitus sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden vastakkain — nyt te itse taisitte kysymyksessänne tehdä niin. Näinhän ei ole tapahtunut. Poliisille on kohdistettu tällä vaalikaudella merkittävästi enemmän määrärahoja kuin aiemmin, enkä viitsisi läh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2022 vp

teä tässä tilanteessa siihen kissa—hiiri-leikkiin, että 2010-luvun aikana nimenomaan kookoomusjohtoinen toiminta on johtanut siihen, [Välihuutoja] että poliisien määrä on vähentynyt. Ei katsota menneeseen, katsotaan eteenpäin.

Jokainen poliisi tekee arvokasta työtä, ja määrärahoja on kohdistettu enemmän, [Timo Heinonen: Miten 80-luvulla?] jotta myös poliiseja olisi lisää. [Puhemies: Aika!] Ongelma tuon raportin pohjalta, kuten edustaja esitteli, on se, [Puhemies koputtaa] että ict-menot ovat kasvaneet kohtuuttomasti. [Hälinää — Marko Kilpi: Vastaus on poliisien vähentäminen!]

Puhemies Matti Vanhanen: Tämä kysymys on loppuun käsitelty. Tärkeää aihetta voidaan jatkaa sitten, kun sisäministeri on paikalla.

Kysymyksen käsittely päättyi.